

Zpráva ze služební cesty

Účel cesty: 1. zasedání výboru prozatímní sfragistické sekce v Lille
2. sfragistická konference a výstava v Lille
3. setkání pracovní skupiny zamýšlené nové mezinárodní sfragistické organizace

Termín cesty: 22.-27.10. 2008

Účastníci cesty: PhDr. Helena Sedláčková

Zprávu podává: PhDr. Helena Sedláčková

Datum vyhotovení: 4.11.2008

Podpis ředitele archivu:

Část všeobecná

Služební cestu jsem zahájila odletem z Prahy ve 13.05 a do Lille, místa konání konference i zasedání, jsem dojela v 17.07. Během konference byla 23. října, po skončení prvního dne jednání konference, zorganizována od 17. hodin prohlídka expozice umění středověku a renesance v Muzeu umění v Lille, zahrnující velmi kvalitní sbírku nástěnných obrazů a reliéfů z 15. a 16. století a obzvláště pozoruhodnou expozici uměleckých smaltovaných předmětů z věhlasného Limoges z 12.-16. století. V rámci konference byla také 24. října pro účastníky uspořádána slavnostní večeře. Služební cestu jsem zakončila 27. října odjezdem z Lille v 10.30 a příletem do Prahy v 14.40.

Část odborná

V letošním roce bylo každoroční setkání členů výboru prozatímní sfragistické sekce MARu spojeno s významnou událostí mezinárodního dosahu, totiž třídní konferencí „Proč pečet’?“ uspořádanou ve dnech 23.-25.10. Univerzitou Charlese de Gaulle v Lille a se setkáním účastníků konference s pracovní skupinou nové zamýšlené mezinárodní sfragistické organizace.

Celodenní zasedání konference se konalo vždy v auditoriu Muzea umění v Lille, situované do nově dostavěné části budovy muzea. Posluchači (cca 100 lidí) mohli každý den vyslechnout ve třech blocích (dva dopoledne a jeden odpoledne) příspěvky předních specialistů z oboru dějin umění a sfragistiky, nejen z Francie, ale také z Velké Británie, Německa, Dánska a Belgie (program konference přiložen). Obzvláště aktuální se pro posluchače jevil např. příspěvek archeologa z Národního muzea v Kodani, dr. Michaela Andersena o používání detektorů kovů při vyhledávání pečetidel. Na rozdíl od Francie, Švédska i České republiky je používání detektorů v Dánsku, stejně jako ve Velké Británii, povoleno, je ošetřeno zákonem a jeho výsledkem je výrazný nárůst nálezů pečetidel na území

Dánska. Nelze než kolegům z Dánska závidět, že se zneužíváním detektorů k ilegálnímu vyhledávání a následným prodejem kovových archeologických předmětů na černém trhu nemusí trápit. Neméně zajímavý byl také příspěvek Dominique Delgrange zaměřeny na padělky, kopie a napodobeniny pečetidel z 18. a 19. století, neboť takové padělky ošálily pracovníky mnoha muzeí, archivů i sběratele, kteří je v dobré víře zakoupili jako pravé. Účelem této zprávy není podrobný výčet jednotlivých příspěvků (program konference přiložen), lze se jen těšit na sborník s publikovanými statěmi.

V pátek (24.10.) odpoledne byli účastníci konference pozváni na vernisáž výstavy „Otisky a pečetidla“ (Empreintes et matrices), uspořádanou v Muzeu umění v Lille od 25.10. 2008 do 25.1. 2009. V oddělení gotického a renesančního umění jsou v pěti stolních vitrinách prezentována pečetidla, odlitky a pečeti na listinách ze sbírek Archivu Departementu Nord, Národního archivu v Paříži, Městského archivu v Douai, Muzea dekorativního umění v Tournai a Muzea l'Hotel Sandelin v Saint-Omer. Reprezentativní vzorek sfragistického materiálu postihuje oblast Anglie, Nizozemí, severu a severo-západu Francie v časovém rozmezí 12.-18. století. Výstava návštěvníkům názorně vysvětluje užívání pečeti a pečetidel v průběhu staletí, dává také do souvislost formu a umělecké ztvárnění pečetního obrazu s funkcí a postavením pečetitele. Autorům expozice se přitažlivou formou podařilo představit široké veřejnosti specifický, ne příliš často vystavovaný, předmět, který svou uměleckou hodnotou jistě upoutá pozornost návštěvníků muzea. Katalog výstavy byl předán do knihovny 1. oddělení Národního archivu.

Po skončení konference 25. října se uskutečnilo setkání pracovní skupiny zamýšlené nové mezinárodní sfragistické organizace ustavené v roce 2007 v Londýně. Prof. P. Harvey a dr. John Cherry informovali o dosavadních výsledcích činnosti pracovní skupiny. Podařilo se oslovit několik sponzorů a získat cca 5 000 liber, které dostačují v počáteční fázi na financování vznikající organizace. Záměrem je ovšem dosáhnout úplné finanční samostatnosti, a to prostřednictvím členských příspěvků jednotlivců i kolektivních členů

Příspěvek pro jednotlivce by neměl přesahovat sumu 10-15 euro. Výše příspěvku kolektivního člena nebyla zatím specifikována, jen z řad posluchačů se ozvala námitka, že např. některé instituce nebudou chtít přispívat organizaci, která by jim mohla v určité oblasti konkurovat. Za příspěvek by členové měli obdržet v tištěné podobě zpracovaný „zpravodaj“ a neomezený přístup na internetové stránky organizace. Zřízení internetové stránky se stalo námětem rozsáhlé diskuse, která se zaměřila na výčet výhod a nevýhod stránky samostatné nebo naopak „přidružené“ ke stránce nějaké jiné instituce. Otázka zůstává nadále otevřená. Jazyk vedení stránky by měl být v angličtině a francouzštině, přičemž vzájemně by se překládaly pouze společné úvodní texty, např. články by se nepřekládaly. Jako název nové organizace bylo navrženo všeobecně užívané „Sigillum“, bude ovšem třeba prověřit, zda užívání tohoto názvu nebrání nějaká překážka. Účastníci schůzky považovali za prospěšné, aby se v započaté práci pokračovalo, jejímž výsledkem by bylo ustavení této nové organizace. Jako název nové organizace bylo navrženo všeobecně užívané „Sigillum“, bude ovšem třeba prověřit, zda užívání tohoto názvu nebrání nějaká překážka.

Letos byla vyhrazena pro jednání členů výboru prozatímní sfragistické sekce při MARu pouze neděle 26. října. Příčinou bylo rozhodnutí Národního archivu odstoupit od záměru uspořádat schůzku v Paříži. Toto rozhodnutí bylo zapříčiněno i odchodem členky výboru M.-A. Nielonové na mateřskou dovolenou. Zázemí poskytl Archiv Departementu Nord v Lille, který dal pro jednání k dispozici svou studovnu. Jednání zahájil prof. Harvey, předseda sekce. Nejdříve omluvil nepřítomné (Lucca Beccheti z Vatikánu, Hu Zhong Lianga z Čínského prvního historického archivu v Pekingu, Gudmundur Magnusson z archivu v Reykjavíku, Wolfhard Vahl z Marburgu, Brigitte Bédeos-Rezak z Univerzity v New Yorku, Aldo Martini z Vatikánu, Laurentiu Szemkovics z Národního archivu v Bukurešti). Zasedání se zúčastnilo pouze 5 členů sekce (Paul Harvey /předseda sekce/ z Univerzity v Durhamu, Stefania Ricci-Noé z italské archivní správy, Claire Breay z Britské knihovny, Martin de Framond, ředitel archivu v Puy a za Národní archiv Helena Sedláčková). Jako host se

zúčastnil Jean-Luc Chassel, předseda Francouzské heraldické a sfragistické společnosti. I v tomto roce se opakovala nepříznivý trend z minulého roku, kdy se zasedání zúčastnilo pouze šest členů. Letos byla situace ještě zhoršena odchodem dvou členů, a to sekretáře Stefana Jäggiho a Marie-Adelaide Nielenové z Národního archivu v Paříži. Oba opustili výbor z rodinných důvodů. Proto se jedním z nejdůležitějších bodů jednání stala personální otázka a další fungování výboru. Jako nutné se jeví přijetí nových členů. K zamýšlené výměně na místě předsedy výboru prozatímní sekce a zvolení nového sekretáře bylo odloženo na příští rok, až se výbor rozšíří; dalším důvodem bylo také to, že Martin de Framond i Claire Breay odmítli ze zdravotních důvodů a z důvodů pracovního vytížení převzít některou z výše uvedených funkcí. Prof. Harvey vyslovil určité pochybnosti, zda se do roku 2012 podaří přetvořit prozatímní sekci ve funkční sekci MARu. Větší naděje vkládá v novou mezinárodní sfragistickou organizaci, v jejímž rámci by bylo možno ustavit odbornou skupinu tvořenou archiváři. Aby nebyl zcela ztracen kontakt s MAREm, mohla by nová mezinárodní sfragistická organizace spolupracovat s MAREm podobně jako mezinárodní organizace zabývající se vojenskou historií, o jejíž struktuře a činnosti je nutno získat do budoucna více podrobností.

H. Sedláčková informovala členy výboru o možnosti editovat přímo internetovou stránku sekce, a to díky úpravám, které provedl J. Šulc. Tímto způsobem bude možné stránku pružněji aktualizovat. Na internetovou stránku se bude umisťovat bibliografie, články a informace o významných akcích z oblasti sfragistiky (např. konference, výstavy, setkání konzervátorů).

Členové výboru s povděkem přivítali nabídku Národního archivu v Praze uspořádat v roce 2010 kulatý stůl konzervátorů, jehož téma bude vybráno na základě konzultací s našimi i zahraničními odborníky.

Poslední bod jednání zůstal, stejně jako předminulý rok nezodpovězený, totiž místo konání příští schůzky výboru. Bohužel najít archivní instituci, která by byla ochotna zhostit se

tohoto úkolu, je stále obtížnější. Tato nepříznivá situace odráží zhoršující se finanční situaci archivů v jednotlivých zemích.

Doufejme, že poněkud chmurná perspektiva prozatímní sekce se nenaplní a že bude schopna pokračovat ve své činnosti buď jako samostatná sekce MARu, nebo jako archivní skupina v rámci nově vznikající sfragistické organizace.